

Eupen – dobry přikład za nas

Na konferency Regionalne mjeńšinowe rěče w přichodže w Eupenje wobdžělichu so mjez druhim dr. Hauke Bartels, Felicitas Kralowa a Bosćij Handrik (3., 4. a 5. wotlěwa).

Foto: Judith Waldzic

W belgiskim měsće Eupen wotmě so wot 8. do 10. februara přenja regionalna konferenca RLM2future (Regionalne mjeńšinowe rěče w přichodže) pod nawodom Federalistiskeje unije europskich narodnych skupin (FUEN). Wobdžěleni běchu zastupjerjo narodnych mjeńšin z Belgijskeje, Italskeje, Rakuskeje, Nižozemskeje a z Němskeje. Z Łužicy wobdžělichu so na konferency Felicitas Kralowa (Sakski kubłanski institut), Bosćij Handrik (Saksa kubłanska agentura), dr. Hauke Bartels (Serbski institut), Marija Elikowska-Winklerowa (Šula za dolnoserbšku rěc a kulturu Chóšebuz) kaž tež dr. Madlena Norbergowa a dr. Beata Brězanowa (Rěčny centrum WITAJ).

Wobdžělnicy wěnowachu so w prezentacijach, džěłarničkach a diskusijných forumach europskej politice wjacerečnosće, posrědkowanju rěčow, zwěsćenju rěčnych kompetencow, dokumentaciji rěčnych kmanosćow w Europskim rěčnym pasu a certifikowanju rěčnych kmanosćow na zakładže Europskeho referencneho ramika za rěče. Postupej rěčnych kmanosćow předsulskich a šulskich džěci so hižo něšto lět mjezynarodnje wosebita kedžbnosć wěnuje.

Zdžěla horco diskutowane wuslědki PISA-studijow su jedna z přičinow tutoho zjawa. Wo tym rozprawješe na konferency młoda wědomostnica z Dortmunda Eva Briedigkeit. Wona nawjedowaše džěłarničku k testam rěčneho stawa a rozkładže mjez druhim wědomostne kriterije k posuďowanju kwalitaj tajkich testow. Zastupjerjam narodnych mjeńšin běše zajimawe zhonić, kak móža tež sami w zhromadnym džěle z praktikarjemi tajke specifiske a lochko praktikabelne testy wuwijać.

W dalšej džěłarničce rozmyslowachu fachowcy wo tym, kak móhli so wuknjenske biografije w Europskim rěčnym pasu dokumentować. Čěža rezultuje z prašenja za maćernej a dalšimi rěčemi w rěčnym pasu. Je za nas Serbow serbsčina maćerna rěč a němčina cuza rěč, kotruž tohorunja na maćernorěčnym niwowje wobknježimy, abo bychmy němčinu jako maćernu rěč w tajkim pasu deklarowali? Diskutanća mjenjachu, zo měła so přirodna dwurěčnosć do rěčneho pasa jako swójska kategorija zapřijeć. Nimo wuknjenskeje biografije na zakładže sebjeposuďowanja měli so w pasu tež rěčne certifikaty a druge wuswědčenja zapisać. Europski referencny ramik za rěče je mjeztym

wuznamna předloha za certifikowanje rěčnych kmanosćow. Připóznate agentury pak dotal jenož rěčne kompetency w tak mjenowanych wulkich europskich rěčach certifikuja. Tohodla diskutowaše so wo alternatiwnych pućach za mjeńšiny. W Braniborskej stej so Ministerstwo za kubłanje, młodžinu a sport a Podstupimska uniwersita dojednało, zo smě dr. Norbergowa na zakładže swojeje kwalifikacije pruwowanje serbskorěčnych kmanosćow wotewzać a po niwowowych stopjenkach europskeho referencneho ramika certifikować. Podobne naprawy měli so w přichodže tež za hornjoserbsčinu w Sakskej přihotować. Rěčny centrum WITAJ wobhlada swój přinošk k tomu jako wulke wužadnje a zdobom jako šansu, ze swojej džěławosću wosebje šulerjam a dorosćenym při připóznacu swoich rěčnych kompetencow služić. Wšako definowane niwowowe stopjenki rěče džěłodawarjam wjace wo kmanosćach praja hač censury na wuswědčenju. Wulku skedžbnosć zbudži tohodla hižo daloko wuwita praksa Němskeho zhromadženstwa w Belgiskej, hdžež rěčne kmanosće šulerjow n. př. w francoščinje na zakładže pruwowanskich nadawkow po europskim standardže přepruwuja. Za pedagogow a wědomostnikow z Łužicy bě wuměna z fachowcami druhich narodnych mjeńšin zajimawa, přetož dóstachu nowe nastorki za swoje džělo při posrědkowanju rěčow. Organizacija konferency bě perfektna a wšitcy ju jara chwalachu. Džakujemy so wosebje hłownej organizatorce konferency Judith Waldzic (projekt-na managerka syće za wjacerečnosć a rěčnu mnohotnosć, člonka Zwjazkoweho předsydstwa Domowiny), Edgarej Hungsej (koordinator Agentury za europske kubłanske programy), Hansej Heinrichej Hansenej (prezident FUEN), wšitkim referentam a ministrej za kubłanje Němskorěčneje zhromadnosće Oliveraj Pasche za poradženje zazběh regionalnych konferencow RLM2future.

dr. Beata Brězanowa

► www.rml2future.eu

Na wopyće pola předsydy Domowiny Jana Nuka poby dnja 17. februara zapóslanča Lěwicy w zwjazkowym sejmje Caren Lay zhromadnje ze swojim sobudźelačejom Felixom Musterom (wotl.). Temy běchu mj. dr. wurunanje inflaciskeje raty založboweho etata, stajne sydlo Serbow w rozhłosowej radže MDR, diskusija wo móžnosći zjawnoprawniskeho statusa Domowiny a dale hrožace wotbagrowanje wsow w serbskim sydleniskim rumje.

Foto: Jurij Helgest

K džělowej rozmólwje z prof. dr. Martinom Neumannom, zapóslancom FDP w zwjazkowym sejmje, zeńdžeštaj so dnja 10. měrca w Choćebuzu županka župy Delnja Łužica, dr. Madlena Norbergowa, a naměstnik jednačela Domowiny Harald Koncak.

Foto: Michael Helbig

Serbskej radže wolenej

Jako člonow Serbskeje rady Sakskeje woleše krajny sejm dnja 20. 1. 2010 Ludmilu Budarjowu, Manfreda Hermaša, Marju Michałkowu, Hubertusa Rycerja a Leńku Thomasowu. Konstituowace posedženje wotmě so 1. 3. 2010 w Drježdžanach. Wuzwolichu sej Marju Michałkowu za předsydku.

Domowina je loni swoje člonske zwjazki a dalše serbske towarstwa wo pomjenowanje kandidatow za Serbsku radu prosyła. Na tutym zakładže wobzamkny zwjazkowe předsydstwo dnja 6.11.2009 kandidatnu lisćinu, kotraž so krajnemu sejmjej sposrědkowa.

Njehladajo na to dóńdže k iritacijam, tak zo so Zwjazkowe předsydstwo Domowiny dnja 30.1.2010 znova z tutej temu zaběraše. Wobzamkny stejišćo z namjetami, kak měło so w přichodže postupować: 1. Člonow Rady za serbske naležnosće w Sakskej ma w přichodže Domowina jako zastupjerka zajimow serbskeho luda nominować a wolić. 2. Wólby přewjedusona hłownej zhromadźiznje Domowiny. Wothłosowanje je tajne. 3. Domowina wobroći so na Sakskej krajny sejm z próstwom wo wotpowědnu změnu § 6 Sakskeho serbskeho zakonja. Stejišćo bu dr. Rößleraj posrědkowane. Wón chce so z předsydu Domowiny k tutomu prašenju skontaktować.

Krajny sejm Braniborskeje woleše člonow Rady za serbske naležnosće na swojim posedženju dnja 17.12.2009.

► www.landtag.brandenburg.de → gremije

Za wjetšu transparencu - naše gremije (II. džěl)

Mytowanski wuběrki

Korjeńkowa, Marhata, předsydka
Baumgärtel, Křesćan
Benada, Měto
Braumanowa, Božena
Knebel, Jan
Nowakowa, Inga
Pittkunings, Bernd
Pohonč, Měrko
Šramina, Brigita

Kubłanski wuběrki

Budarjowa, Ludmila, předsydka
Dučmanowa, Lubina
Kóncař, Marcus
Kuringowa, Trudla
Pětrowa, Jana

Piniekowa dr., Christiana
Rječcyna, Milenka
Šolta, Cyril
Šolta, Enrico
Šramina, Brigita
Suchec-Dźisławkowa, Katrin
Šurmanowa, Angela
Wałda, Michał
Wałdžic, Judith
Wjaclawk, René

Wuběrki kultura a wuměłstwo

dr. Wałda, Měrćin, předsyda
Čornakec, Jěwa-Marja
Cyž, Pětr
Funka, Milan
Kobjela, Detlef

Kobjelina, Maria
Kotissek, Wolfgang
Meškankowa, Chrysta
Pukač, Jaroslav
Rögnerowa, Janka
Statnik, David

Wuběrki za komunikaciju

Cyžowa, Zala, předsydka
Bulank, André
Grzyb, Roman
Hermaš, Manfred
Hrjehorjowa, Nicole
Meškankowa, Chrysta
Pittkunings, Bernd
Wićaz, Alfons

Njamóžomy Serbstwo zdžaržaś mimo partnerjow

Dnja 30.01.2010 jo se Zwězkowe pśedsedarstwo zmakalo w Rogowje. Županka dr. Madlena Norbergowa jo tam někotare mysli k narodnej situaciji w Dolnej Łužycy gronila. – Am 30.01.2010 fand in Horno eine Tagung des Bundesvorstandes der Domowina statt. Dr. Madlena Norberg, Vorsitzende des Domowina-Regionalverbandes Niederlausitz, informierte über die Arbeit des Regionalverbandes mit seinen mehr als 2000 Mitgliedern.

W Dolnej Łužycy mamy 38 Domowinski kupkow a 19 towaristwow z dogromadu 2007 čłonkami. To jo pśisamem tšešina wšykných Serbow, ako su w Domowinje! Z tym twóri župa Dolna Łužyca nejwětšu župu w cełej Łužycy. Na to se pśemało glěda, na pś. což rozsudy nastupa, zesta-wu gremijow abo wuběrkow. My by wšuži dejali tšešinu glosow měš.

Domowniske špy a muzeumy su centry wejsnego narodnego žywjenja. To comy wobchowaš a wuwijaš. Wjase-limy se teke kužde lěto na profesio-nalnu kulturu – na programy SLA a Serbskego žiwadła. Pódpěrujemy wójowanje teju institucijowu wó jeju dalšnu eksistencu. Mamy pozitiwnu bilancu, což nastupa WITAJ-projekt. Rěcny centrum WITAJ cyni wšo, aby kubłanje se derje wuwijało, resurse su pak wjelgin wobgranicowane. How jo notne, směrnice Domowiny z realitu pśirownowaš: gaž comy wšo za zdžaržanje serbskeje rěcy a kultu-ry gótowaš, deje se resurse teke we

tych institucijach zasajžowaš, ako su za to zagronite, a wósebnje w Dol-nej Łužycy. We wšych zakładnych šulach, žož WITAJ njejo, grajo tradi-cionelna wucba wažnu rolu. Cujomy zagronitosć za našych wokoło 1800 wuknikow, ako w šulach w Dolnej Łužycy serbski wuknu.

Pši nas su to te młode luže, ako woplěwaju nałogi a tradicije a togodla jo žěło z nimi wósebnje wažne. Mamy 9 Domowinski kupkow, wobsto-jecych jano z młodych luži. Naš mložinski koordinator wugbajo dobre žěło a móžomy z tuchylnym wuwíšim mložinskego žěła spokojom byš.

Njamóžomy serbstwo zdžaržaś mimo partnerjow. Naše partnerje su poli-tikarje, zagronite w góspodarstwje, kulturje, turizmje abo w mediach. Dobry kontakt k nim wužaržowaš, to se pomina wobšyrne zjawne politiske žěło wót zagronitych.

Regionalne wuwíše pó pšewrošenju jo Dolnu Łužycu zmóćniło. Smy dospólnje wóžywili abo zachopili

wěšte wobłuki, ako na pś. cerkwine žywjenje, bilingualnu wucbu, serbs-ke kubłanje w žišownjach abo dol-noserbsku telewiziju. Smy mogali natwariš wěstu serbsku infrastruku-tu. To njocomy se zasej wezeš daš. Njepšiwđajomy, až se jano jedna jadnučka struktura w Dolnej Łužycy rozbijo! My trjebamy kuždu insti-tuciju, wóni su unikatne, a kužde zlikwiděrowanje by było njeakcep-tabelna škóda za naš lud. Domowina jo naša narodna organizacija, wóna jo se založyla mj. dr. wót fararja Šwjele z Dešna. My njocomy ju tšuš, mimo Domowiny njeby se narodne žywjenje w Dolnej Łužycy docełego zdžaržało. Som za wótpowědne swěšenje. Gaž se pak w tom lěše, žož bužo naša na-rodna organizacija 100 lět stara, pšez strukturne změny ewtl. naše institu-cije zlikwiděruju, pón som ja za to, až na městnje swěšenja organizěrujemy jaden wšoserbski a wšosłowjański protest.

dr. Madlena Norbergowa

► www.domowina.de → Stejišća ...

Serbska wustajeńca

14. januar jo se w Chóšebuskej uni-wersitnej bibliotece IMKZ wustajeń-ca „Serbska rěc jo žywa” wótwóriła. Wóna jo była k wiženju až do 15. měrca a jo wopšimjeła 3 žěle: Wuviše pis-neje dolnoserbskeje rěcy na pśiklaže šišća Nowego Testamenta pśed 300 lětami (Serbski muzej, W. Měškank); informaciske tofle „Serby we Łužycy” (SKI LODKA Chóšebuz); a nowu wabjeńsku WITAJ-wustajeńcu (RCW, D. Šejcowa, J. Krügerowa).

Zarědowaš jo była župa Dolna Łužyca. Pśedstajenje serbskeje kultu-ry jo se zmóžniło pšez kooperaciske dogrono, ako jo župa Dolna Łužyca pśed dwěma lětoma pódpsala z BTU Chóšebuz. 109 luži jo pśichwatało na swětocne wótwórjenje w pśibytnosći prezidenta uniwersity prof. dr. Zim-merlija, měšćańskich politikarjow a wjele góści. Swěžeński pśednosk jo žaržał prof. dr. Marti z uniwersity Saarbrücken. Pšez toš to zarědowanje smy zasej mógli prestiž serbstwa w Dolnej Łužycy wó kusk pózwignuš.

Prezident Bramborskeje techniskeje uniwersity (BTU), prof. dr. Zimmerli, jo wital góści na wótwórjenje serbskeje wustajeńce w IKMZ Foto: M. Helbig

Naše kontakty k BTU su wažne, pśeto jo how wjele młodych luži, ako mogu byš pózdžej multiplikatory swóich multikulturalnych dožywjenjow, rowno tak studěrujo bejna licba synow a žowkow serbskich luži na toš

tej uniwersiše. A gaž jo prezident BTU we swójom nagronje jasnje artikulěrowaš: „Demokratie heißt Minderheitenschutz“ – pótom jo to za nas politiska pódpěra.

dr. Madlena Norbergowa

Přeměnu wuhotować

Miloraz/Mühlrose

Na Kulturnym kuble w Gižkojcach wotmě so dnja 21. a 22. januara wědomostna konferenca k mjeńšinowym prašenjam w zwisku z hospodarskim a regionalnym wuwicom. Serbski institut tam mjez druhim swoje studije wo Prožymje předstaji.

Jako zastupjerjo Slepjanskeho regiona rěčachmy wo našich nazhonjenjach w rozestajenju z hórnistwowym předewzaćom w zwisku z rozsudami gmejnow w Slepjanskej wosadze.

Njelochki to proces, přetož po přewróće běchu so gmejnske rady we wosadze jednohłósne přeciwo dalšemu wudobywanju brunicy wuprajili. Hladajo na hospodarske wuwice, wotpućowanje młodžiny a perspektiwy přichoda pak je dóšlo k změnje tuteje pozicije.

Kak na to reagujemy? Zložujemy-li so w našich argumentach na zachowanie serbskosće – što je w Slepom poprawom hišće serbskeho? Hdže su abo kotre wosoby maja problemy akceptancy?

Jako zakład za rozrisanja je nam Serbski institut ze swojim pólnym slědženjom w léce 1994 wšelake wotmołwy podať. Za rewitalizaciju serbsčiny nałožujemy model Witaj a

połožichmy zamołwitosć do rukow staršich. Dotal njebuchmy přesłapjeni, štož so we wuslědkach našeje zakładneje a srjedźneje šule pokazuje. Nětko podpěrujemy předewšěm serbske cyłodnjowske poskitki. Z wudžělanjom koncepta za wuwice Slepoho je so poradziło, zo so rozdźělne identity njepostaja napřečo sebi. To zhromadne, to zwjazowace smy pytali a nadźijomnje namakali. Serbskosć je w zasadnych cilach zarjadniskeho zjednoćenstwa z léta 2006 zakótwjena. Tole bě móžno, dokelž njejsmy jako přiznamjo identity jeničce wobknježenje serbsčiny postajili. Ale móžachmy přez rěč, kulturu, pěstowanje nałožkow a hajenje tradicijow wobłuk sčahnyć, kotryž kaž tućel nade wšěm steji. Tole so wotblyšćuje při swjedženjach a druhich wjerškach.

Wudobywanje brunicy někotrych ludźi jara direktnje potrjehja a druhich indirektnje. Tohodla je ćežko, w tutym prašenju wjetšiny namakać. Tež naše gmejny njećahnu hižo za jedyn postonk. Gmejnsky radźicieljo su drje so přeciwo dalšemu wudobywanju brunicy zwuraznili. We woprašowanju ludnosće pak su so naši ludźo z wulkej wjetšinu tych něhdže

67 procentow wobydlerjow, kotřiž su naprašnik wotedali, za najspěšniše rozsudy a dočasne jednanja z Vattenfallom wuprajili. Dokelž su jednotliwcy wšelako potrjeheni, njemóžemy so přeciwo sebi postajić. Naš nadawk potajkim nětko je, zo zhromadnosć w našich wjeskach zachowamy, štož je bytostne wuměnenje za žiwu tradiciju. Tohodla smy Serbski institut wo to prosyli, zo by cyłkowny proces hač do kónčneho rozsuda přewodzał a přepytował.

Dokelž njeje krajna politika dotal žanych garantijow za zdźerženje a dalše wobstaće Serbstwa po brunicy w našich kónčinach dała, je župne předsydstwo zjawnje wupołożeny naćisk brunicoweho plana znova wotpokazało.

Pod temu „Brunica – žohnowanje a pokleće Łužicy“ chce so župa na swojej hłownej zhromadźiznje dnja 26. měrca z přěnimimi mjezywuslědkami etnologiskeje studije a z projekty předewšěm za młodostnych zaběrać. Dyrbimy na tutym puću kóždoho zapřijeć. Nichtó njesmě zboka wostać abo samo sam. Na potreby wšitkich ma so džiwać a wone maja so respektować. Snano móžemy po 26. měrcu wjace k tomu rjec.

Manfred Hermaš

Wochožanska jama/
Tagebau Nochten
foće: Jürgen Matschie

SOKOŁSKE LISTY

WOKOLNIK SERBSKEHO SOKOŁA · LĚTNIK 15 · ČO 1 · 2010

W Praze budže XV. wšosokołski zlět

Delegacija Serbskeho Sokola na XIV. wšosokołskim zlěće 2006 w Praze. W swjedženskim ćahu kročachu w přnim rjedže Jurij Luščanski, Pětr Šolta-Hórčanski a Mikławš Krawc (wotlěwa), za nimi młodži rejwarjo ze Smjerdžaceje ze serbskimi chorhojemi a chorhoju Sokola Ralbicy/Hórki.

Wot 1. do 7. julija 2012 budže česka stolica hosćićelka Sokolow z cyleho swěta. Pjatatny raz přewjeddu so masowe zwučowanja mužow, žonow, młodostnych a dźěći. Předwidžane su wubědžowanja w mnohich sportowych družinach, a po starej tradiciji budže k programej tež wulki swjedženski ćah po měsće słušeć.

Zamołwity nazwučowar Českeho sokołskeho zwjazka ČOS a wjednik přiřadowanskeho wuběrka za XV. wšosokołski zlět, Miroslav Vrána, podawa w čisle 1/2010 časopisa SOKOL někotre nadrobnosće k terminkej a wobsahej zetkanja Sokolow w stolicy. Spočatnje wustaja, zo wotměje

so zlět w lěće wjacorych jubilejow: 150 lět po založenju Sokola w Českej, 180 lět po narodže Miroslava Týrša, 190 lět po narodže Jindřicha Fügnera 130 lět po 1. wšosokołskim zlěće.

K wobsahej wupraja M. Vrána, zo chcedža na wupruwowane formy nawjazać. K tomu słuša wobdźělenje Sokolow z mnohich krajow, k tomu słušeja zwučowanke formy wšech starobnych skupin, k tomu słušeja do toho zlěty w městach, wokrjesach, wobwodach, župach.

Zlětowe dny budu w Praze w Stráhovskim stadionje Evžena Rošického.

Planowane je, zo budže 12 zwučowanek programow.

Kruty wobstatk budže wězo zaso swjedženski ćah po měsće - drje njedźelu, 2. julija. Tutón termin je za Serbski Sokol wažny, tohodla

njech dołhodobnje rezerwowany. Předsydstwo serbskeho sportoweho towarstwa je so hižo z wjednistwom Domowiny zrěčalo, zo njesmě so wospjetować lěto 2006, w kotrymž nas jeničce skupinka 13 młodych Serbow zastupowaše. Trěbne je wothłosowanje hladajo na zarjadowanja k stotej rónicy založenja Domowiny.

Serbja na wšosokołskich zlětach:

Po slědženjach mějachmy na dotalnych wšosokołskich zlětach slědowacu ličbu wobdźělenych Serbow:

1882 (I.)	1891 (II.)	1896 (III.)
a 1901 (IV.)	bjez Serbow	
1907 (V.)	10	
1912 (VI.)	10	
1920 (VII.)	20	
1926 (VIII.)	150	
1932 (IX.)	55	
1938 (X.)	10	
1948 (XI.)	250	
1994 (XII.)	100	
2000 (XIII.)	5	
2006 (XIV.)	15	

Mikławš Krawc

Člon Společnosti přátel Lužice Praha, Radek Čermak, wobdźěli so na swjedženskim ćahu.

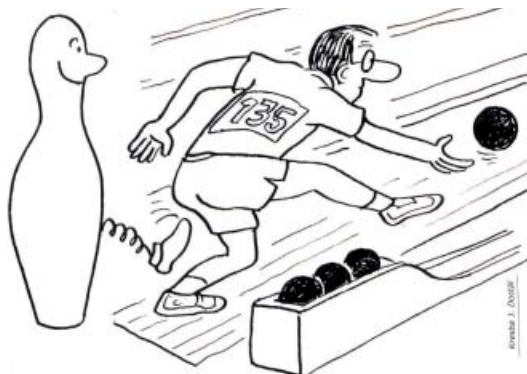
W Budyšinje swětowe mišterstwa w kehelowanju w Budyšinje byli

Budyska Kehelernja dožiwi wot 22. do 28. septembra 1959 wulki sportowy podawk: IV. swětowe mišterstwa w asfaltowym kehelowanju. Na čarach wojowachu sportowcy wo titul pola mužow a žonow, a to we wubědžowanju jednotliwcow kaž tež mustwow. Sportowy redaktor Noweje doby Józef Kilank cyły čas w hali přebywaše a wobšěrnje wo atmosferje a sportowych wuslědkach rozprawješe. W hódnoćenju mustwow wopokazachu so mužojo z Juhosłowjanskeje jako najlěpši, pola žonow wubědžichu sej kehelarki hosćićelskeje NDR titul. Pola jednotliwcow bu Eberhard Luther z Pirny ze swětowym rekordom 1.838 kehelow po 400 kulach mišter. Swětowa mišterka žonow bu tohorunja zastupnica NDR: Hilde Beljan nakula po 200 kulach

850 kehelow, štož bě tohorunja nowy swětowy rekord. Mjez zahoritými přihladowarjemi běchu tež serbscy kehelarjo a přećeljo tuteje sportoweje družiny. Jedyn z nich bě Michał Komarnicki, kiž wot sezony 1958/59 z Jurjom Dyrlichom, Bjarnatom Mětom, Józefom Kilankom, Bohuměrom Mandowskim a Wilijom Seedorfom za Rotaciju kehelowaše. Džensa w Budyšinje na Becherowej 16 bydlacy so derje na mišterstwa před wjac hač polsta lěta dopomina: „To bě jónkrótne wěc! Smy so prócowali, zo bychmy tak dołho kaž móžno přihladować móhli. Dokelž bě Rotacija kaž tež druge jednoty hoberskeho zajima dla jenož někotre zastupne lisćiki dóstała, smy

so my serbscy kehelarjo wotměnjeni, stajnje kóždy pol hodžiny wubědžowanje slědowaše. Rozsud pola mužow džensa hišće před sobu widžu: Běch zbožowny, zo mějach runje w tej polhodžiny kartku, jako Eberhard Luther poslednje kule kuleše. Tak móžach jeho puć k titlej sobu dožiwić. To bě zahoritós! Tajki podawk čłowjek ženje njezabudže!

Mikra

Z českeho časopisa SOKOL

Chto móžo pomagaš?

Na fotografiji wižimy kupku młodych žěńskich z Błotow gromaže ze žurnalistom Jurjom Wíćazom na Karlowym mósće w Praze. Jo to było w dnjach XI. zmakanja Sokolow celego swěta w lěše 1948. Na přédnem wšosokołskem zmaňanju po tšašnej wójnje jo było z

Łužyce 227 luži, mimo togo su młode Serby w Českej wuknuli abo studěrowali (na pšíkľad na Praskej universiše abo na Serbskem gymnaziumje we Varnsdorfje). Z Dolneje Łužyce jo było 1948 w Praze nanejmenjej 27 młodych Serbow – 13 golcow

a 14 žowćow. Z Wjerbna jo jich było 11, z Depska 7, z Brjazyny 6, ze Sušowa 2 a ze Smogorjowa 1. Žowća su byli: z Depska Ketlicoje Hiltrawda, Morlinkojc Hilda, Morlinkojc Marjana, Merkarojc Ani, Sconojc Ana, Šepanojc Rozemarja, Smolkojc Elsbet, z Brjazyny Wincarojc Ani, Pacik-Emdenojc Marjana, Domlikojc Hana, z Wjerbna Lažkojc Frida, Brišojc Marta, ze Sušowa Neckarojc Hilža a ze Smogorjowa Bartušojc Marja. (Pšispomnješe: Mjenja su tak pisane ako jo to we wizumje stojało.) Sedym Serbowkow w dolnoserbskej drastwje na Karlowym mósće wižimy. Chto z krejza górzejcných mjenjow jo na foše? Pšosym cytarjow Nowego Casnika, redakciji pomagaš mjenja wugódaš. Foto jo pšepódał kněz Karlo Lejnikze Slěpogo, jomu se wužekujomy za taki drogotny dokument!

Mikławš Krawc

EUROPEADA 2012 we Łužicy

Započatk oktobra 2009 je z Brüssela do Łužicy dóšla powěšć, zo smědža Serbja 2012 wuhotować Europske mišterstwa narodnych mjeńšin w sportowej družinje kopańcy. Přenje tajke mišterstwa wotměchu so 2008 w Šwicarskej tydžeń do wulkich europskich mišterstwow w kopańcy. Serbska koparska wubranka wobsadži tehdom pjate městno. Hakle w štwórcfinálu dyrbjachu so serbscy koparjo Damian z Němskeje klónić.

Dokal wjedže puć Serbsku koparsku wubranku w přichodnymaj lětomaj. Přenju Europeadu zakonči serbske narodne mustwo na wulkotnym pjatym městnje.
Tekst a foće: Jan Hřejhor

Přihoty za 2012 zahajene

Póndzelu, dnja 14.12.2009, bě so w Chrósćicach pola Krawčikec přeni raz zetkał přihotowanski wuběrk EUROPEADY 2012.

Z posedženskeho protokola smy scěhowace informacije wuwzali:

■ **přitomni:** Maćij Kupka a Nico Buša - SJ Radwor, Jan Macka a Jan Dźisławk - SJ Chrósćicy, Křesćan Macka a Michał Čóška – Sokol Ralbicy/Hórki, Bjarnat Deleńk – SJ Njebjelčicy, Jan Hřejhor – sportowy redaktor MDR a Bjarnat Cyž - jednaćel Domowiny

■ **wuslědk:** Jako jenički móžny termin za přewjedženje EUROPEADY postaji so tydžeń wot 16.06. – 24.06.2012.

Tutón termin wobkedźbuje, zo je koparska serija k 16.06.2012 zakončena, a zo njejsu hišće w Sakskej prózdniny.

Paralelne zarjadowanje k europskim mišterstwam w kopańcy njewidži so jako problem, hdyž so hry wšědnje w času wot 16.00 a 18.00 hodź. přewjedu.

■ **namjety za hrajnišća:** 2 x Radwor, Chrósćicy, Hórki, Pančicy, Njebjelčicy, Ralbicy, Njeswaćidło a Kulow. Kónčna hra měła być na Młynkec luce w Budyšinje.

■ **dźělowe skupiny:** Přitomni běchu sej přezjedni, zo měli so wjacore dźělowe skupiny wutworić, kiž nawjeduja tež jednotlivcy, a kiž dźělaja w mjezyčasu mjez tuchwilu planowanymi štwórcelětnymi zetkanjemi přihotowanskeho wuběrka. Slědowace wuběrki so namjetowachu:

- organizacija, financy
- hrajne městna a hrajny plan
- skupina politiske lobby-džělo a zjawnostne džělo
- džělowa skupina přenocowanje
- džělowa skupina sudnicy
- džělowa skupina wěstota, Čerwjeny křiž
- džělowa skupina wokoło zawěsćenjow

■ **časowy plan:** Hruby časowy plan za turněr měł tajki być, zo so ličba zastupnistwow po móžnosći na maksimalnje 20 mustwow wobmjezuje. Wutworić měli so maksimalnje 4 stafle. (dale na str. 8)

Serbska koparska wubranka w juniju 2009 w Flensburgu: stejo wotlěwa: sportowy nawoda Jan Macka, trenar Frank Ričel, Bjarnat Korch, Milan Lukaš, Nico Buša, Simon Žur, kapitan Krystof Dubaw, Stanij Smola, Robert Lejnart, Damian Bogusz, sportowwaj fyzioterapeutaj Měrćin Špitank a Frank Domš, klečo wotlěwa: Tobias Deleńk, Jurij Bjeńš, Roman Mejgl, Feliks Hřejhor, Frank Šewc, Denny Kral, Florian Dórník a Beno Šolta

Europeada 2012 – naprašowanie

Měrćin Špitank z Budyšina, sportowy fyzioterapeut:

Měrítko za Europeadu číslu 2 su wuhotowarjo Europeady 2008 chětro wysoko powěsnyli.

Naši organizatorojo dyrba wo sebjě ze sportowcami hromadže džělać, kiž su w Sedrunje byli a premjeru dožiwili. Wězo njeje to špatne, zo so tajke wulke zarjadowanje 2012 pola nas we Łužicy přewjedže, ale lochko to njebudže.

Marian Wjeńka z Pančic-Kukowa, redaktor Serbskich Nowin:

Ja so nadźijam, zo knježi 2012 runje tajka koparska zahoritosć we Łužicy kaž před dwěmaj lětomaj, jako hraješe naša wubranka w Šwicy. Tehdy smy sej wuslědki přez SMS dale dawali a před kompjuterom live-ticker scěhowali. Za dwě lěće změjemy móžnosć, wšitkolivedožiwić, nato so wjeselu - Europeadu we Łužicy.

Pětr Domaška z Róžanta, hrajer Sokola Ralbicy/Hórki:

Sym chětro wesoły, zo su so Serbja wo wuhotowanje europskich mišterstwow narodnych mjeńšin 2012 prócowali a připrajenje dóstali. Myslu sej, zo su, a zo budu wočakowanja na serbsku koparsku wubrunku jara wulke. Wjeselu pak so tež, zo hosćo z cyleje Europy Łužicu zeznaja a wězo tež serbsku hospodliwosć.

Roman Nuk z Nuknicy, swobodny žurnalist pola MDR:

Sym hižo na zašlej Europeadze w Šwicarskej był a dožiwich tam jónkrótnu atmosferu mjez hrajerjemi a tež mjez fanami. Móžu pak sej dosć derje předstajić, zo hodži so tuta atmosfera pola nas we Łužicy hišće stopnjować. Sym pak tehdy w Šwicarskej tež dožiwił, kak zajimawy bě turněr za žurnalistow, tež nadregionalnych medijow. Potajkim mamy z Europeadu 2012 tež wuběrnú šansu za Serbow a narodne mjeńšiny so šěrokej zjawnosći předstajić.

28. wolejbulowy turněr wo pokal Domowiny a 1. turněr wo pokal Serbskeho Sokola so wotměłoj

Wo kóždy bul je so horco wojowało.

Prěni raz přewjedžechu so sobotu, 27. februara 2010, hry najwjetšeho ludosportowego zarjadowanja w halomaj Serbskeho šulskeho a zetkawanskeho centruma w Budyšinje.

Z wobdźělenjom dohromady 23 mustwow, mjez nimi běchu pólscy přeceljo z Tokarnje a česke wučerske mustwo z Varnsdorfa, je so podawk w dobrej sportowej kwalifici a přijomnej serbskej atmosferje poradził.

Wšěm wobdźělenym mustwam a organizatoram sluša džak předsydstwa Serbskeho Sokola.

Achim Kowar, starosta
Dalše fota a informacije wo turněrje namakaće tež w interneće pod: ► www.sokol.sorben.com

Kónčna tabulka wo pokal Domowiny

1. „Přeceljo“ Smječkecy
2. Pólscy přeceljo z Tokarnje
3. Budyska młodžina „Fič. škit“
4. Młodžina Radwor
5. Dom biskopa Bena
6. Serbska šula „Michał Hórnik“ Worklec
7. Serbski dom Budyšin
8. Serbska šula „Jurij Chěžka“ Chróscicy
9. „Rapaki“
10. Worklec 2
11. Mustwo 12/96

12. Serbski gymnazij - dwanatki
13. Mustwo Miłočicy
14. Chelnjanske lawy
15. Sokol Budyšin
16. „Handicap“ Pančicy
17. „Hdže je šestka?“ Smjerdžaca
18. Serbski gymnazij - Abi '09

Kónčna tabulka wo pokal Serbskeho Sokola

1. Biskopski gymnazij Varnsdorf
2. Serbski gymnazij - wučerjo
3. „Marijine hwězdzički“ Pančicy
4. NSLDž Budyšin
5. Serbska šula Budyšin

Hrajerjo mustwa „Přeceljo Smječkecy“ pokazuja hordže dobyćerski pokal.
Foće: Claudia Knobloch

Serbja njech sami do diskusije zasahnu

Njewotwisnje wot ličenja Serbow/ Němcow dr. Měrcina Waldy z lěta 2003 je župa „Michał Hórnik“ w lěće 2009 tohorunja přewjedła rěčnu analyzu w dwurěčnym rumje. Smy so naprašowali: Štó zrozumi serbsce? Štó nałožuje aktiwnje serbsčinu doma, na zarjadowanjach, w zarjadownistwje, w institucijach a zwonka Łužicy? Štó čita serbske publikacije? Štó pisa serbsce? atd. Analyzowachmy, kelko sobustawow kulturnych čělesow zwonka Łužicy džěla abo studuje, kotre problemy z toho sčěhuja a kotre wuskutki tole ma.

Naša župa ma 916 sobustawow Domowiny. Z nich je 255 młódsich hač 30 lět a 300 staršich hač 55 lět. Přerězna staroba je něhdže 46 lět. Tale ličba zda so być niska, ale 60 młodostnych Smjerdžečanskeje re-jowanskeje skupiny, 74 sobustawow Wudworskeho wjesneho ansambla a 40 Wotrowskich młodostnych přerě-

znu starobu zniža. Hladamy-li pak na Domowinske skupiny, potom je přerězna staroba chětro wysoka. Nimo toho bywa po ličbje lěto wob lěto mjenje. Nimo nowozaloženeho wjesneho towarstwa w Nowej Wjesce mamy wojować wo dorost, kotryž so k našej narodnej organizaciji wuznawa. Prócujemy so wo wutworjenje Witaj-skupinow we Worklecach a Njebjelčicach, zo bychu džěci, hdyž do šule zastupja, w samsnej rjadowni a šuli měli kwalitatiwnje samsny wuchadny niwow. Z tym so džělo w šuli po metodze 2plus wolóža.

Džiwamy na to, zo so serbsčina ze zjawneho žiwjenja njewutłóči. Tohodla njeměli šansu zanjechać, rěčne rupy tworić, dokelž je rěč žiwa w zhromadnosći a praksy wšedneho dnja. Tajke rěčne rupy su sportnišća, wjesne zarjadowanja, džěćace zaběry, kaž sankowanje, pušćenje zmijow atd., ale tež priwatne rozmołwy mjez

dorosćenymi. Do našeho wjesneho ludu je wěsta letargija začahnyła. Letargija je strašniša dyžli kontrowersne diskusije w nowinje. Tuž smy sej do lětneho plana župy zapisali nadawk, w jednotliwych kónčinach přewjesć rozmołwne koła k wěstym temam w zwisku z analyzu prof. Vogta, w zwisku z přerjadowanjom strukturow Domowiny a institucijow a w zwisku z džělom jednotliwych džělowych wuběrkow. Chcemy z tym nastorčić, zo Serbja sami do diskusije zasahnu, zo čuja so sobu zamołwići, hdyž dže wo jich přichod a wo zachowanje a wuwice našeje rěče a kultury.

Rozmołwne koła wjazaja tež generacije - a my trjebamy tutu zwjazowacu zhromadnosć. Trjebamy młodych ludźi, kotřiž so angažuja, ale trjebamy tež w serbskich institucijach serbskich fachowcow. Snano smy tole w zašłosći zanjechali.

Trudla Kuringowa

Šulerki swoje wukubłanje předstajili

Šulerki Budyskeje Serbskeje fachoweje šule za socialnu pedagogiku předstajichu 21. januara šulerjam 9. lětnika Ralbičanskeje srjedźneje šule swoje wukubłanje na kublarja/-ku. Ze sčěnowinami a fotami wopisowachu swoje projekty a rozložichu praktiski a teoretiski džěl wukubłanja Statnje připóznateho kublarja. Šulerce Sabina Čornakec a Jana Młynkec stej jeničkej Serbowce w 2. wukubłanskim lěće na serbskej fachowej šuli. Claudia Bild tam nětko serbsce wuknje. Referentki pokazachu šulerjam, kotre hry hodža so za džěci w pěstowarni abo što su skerje temy za młódske džělo. Tuchwilu absolwuja młodostni w tutym wobłuku swój praktikum. Šulerjo zajimowachu so wosebje za wuměnenja za požadanje na serbskej fachowej šuli. Z rjadownje móžachu so holcy runje tak kaž hólcy za powołanje kublarja zahorić. Zarjadowanje organizowaše so w ramiku projekta „Přichod we Łužicy přez dwu- a wjacerěčnosť“.

Tekst a wobraz: **Katja Liznarjec**, e-mail: projekte-domowina@sorben.com

Wustajeńca wo

J. A. Smolerju we Łazu

„Chcychmy so aktiwnje z historiskej wosobinu Jana Arnošta Smolerja rozestajeć. Přejachmy sej, zo so šulerjo z jeho žiwjenjom, skutkowanjom a wuznamom za džensniše žiwjenje Serbow zaběraja“, praji regionalna rěčnica Domowiny dr. Hilža Elina na kromje wotewrjenja wustajeńcy z wuslědkami šulerskeho projekta we Łazu.

27 šulerjow Budyskeju serbskeju šulow bě sej dnja 2. februara do Łaza dojeło a, přewodźeni wot štyrjoch wučerjow, wotewrjenje swojeje wustajeńcy z kulturnym programom wobrubilo.

2006, składnostnje 190. narodnin nakładnika, fararja a publicista, bě župa Budyšin projekt wo Janje Arnošće Smolerju za Serbsku zakładnu a Serbsku srjedźnu šulu Budyšin nastorčila. Mnoho rjadownjow, w zakładnej šuli samo wšitke, so wobdžěli a džesatkarjo sej jako wosebitostku kwiz wumyslichu. Wuslědk jich slědzenjow běchu hač do kónca měrca w Domje Zejlerja a Smolerja we Łazu widžeć.

Andreas Kirschke

► www.zejler-smoler-haus-lohsa.de

Župa podpěruje kursy serbsčiny

Dnja 3. decembra 2009 přewjedže župa „Handrij Zejler“ w Němcach swoju hłownu zhromadźiznu. Županka Brigita Šramina, člonka Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny, pokaza w swojej rozprawje, kotruž tu zjimanu podamy, na mnohostronske skutkowanje nimale 1 000 sobustawow w Domowinskih skupinach a towarstwach Wojerowskeho regiona.

Wyši měšćanosta Wojerec, Stefan Skora, wopyta na Wikach móžnosćow dnja 30. januara 2010 tež stejnišćo župy Wojerecy, hdžež jeho županka Brigita Šramina, Gabriela Korchowa a Christina Šolcina witachu (wotlěwa).

Foto: Ulrike Herzger

Smy župa na serbskorěčnej kromje a prócujemy so, zasahnyć wšudže tam, hdžež wo naš narod dže. Našej župje přisłušeja tuchwilu 9 skupinow a 13 towarstwow kaž tež jednotliwcy – cyłkownje mamy 970 sobustawow. Wosebje wobhladniwe rěč a kulturu spěchujo wustupuja naše towarstwa, kaž „Bratrowstwo“, Serbska rejowanska skupina Čisk, Serbska rejowanska a drastowa skupina Brětnja, Serbske domizniske a drastowe towarstwo Bluń, nałożkowa skupina Krabat a chór Čorny Chołmc, Spěchowanske towarstwo „Dom Zejlerja a Smolerja“ Łaz, Towarstwo za spěchowanje kulturneje wjesneje zhromadnosće Čisk, Židžinska drastowa skupina a chór a dalše.

Wěmy, zo w tutych towarstwach pytaja wosebje młodostnych, kotřiž so čestnohamtskeho džěla njeboja, jeli k tomu móžnosć maja.

Serbskorěčne kubłanje wobhladujemy w župje jako cyłotowaršnostny nadawk našeho naroda w zhromadnosći ze zajimowanymi němskimi wobydlerjemi. Pomocliwe ruki při

hajenju tradicijow, wuhotowanju wustajeńcow, zhotowjenju eksponatow, přewjedženju projektnych dnjow namakamy w našich Domowinskih skupinach kaž Nydej a Wojerecystare město. Na wotměnjace skupinske žiwjenje zhladuja tež Domowinske skupiny Kinajcht, Spale, Wojerecynowe město, Zabrod a Nowe Město. Smy sej wěsći, zo njezamóža hižo wšitcy skupinarjo towaršliwe žiwjenje w serbsčinje wjesć, ale wažimy sej jich nazhonjenja a podpěru kaž tež jich strowe začuće za towaršliwosć při hajenju serbskich tradicijow. Zwažu pak sej tež prajić, zo jenož čestnohamtske džělo same njemóže wobstajny, trěbny nawod skupinow a towarstwow narunać.

Rewitalizacija serbskeje rěče je za naše kónčiny, w kotrychž so serbsčina w swójbach wšědnje jenož mało aktiwnje wužiwa, jara wažna. W léce 1999 je pěstowarnja „Pumpot“ w Němcach jako WITAJ-pěstowarnja přešla do swobodneho nošerstwa SŠT. Skupiny po modelu WITAJ mamy w pěstowarni na Horach (z léta 2000),

w Čornym Chołmcu (z léta 2002), w Nowym měsće a w Kulowje (z léta 2009). W Čiskowskej pěstowarni štyri króć tydžensce serbsčinu ze štyrjomi hodzinami podawaja. Nadžijamy so, zo w Brětni dale na městnje njetep-tamy.

Sćěhujemy jako župa tež namołwu Rěčneho centruma WITAJ, kubłarki w serbskorěčnym kubłanju podpěrować přez kmóťristwo w pěstowarnjach a hortach. Činimy to přez projekty, hdžež spřistupnjamy džěcom přez rěčne zaběry w našim domje abo na městnje serbske nałożki, džěcacu literaturu a klankodžiwađlo.

Mjezybilanca pokazuje, zo je WITAJ-koncept solidny, zo mamy jón zaměrnje dale wjesć a rozšěrjeć. Trjebamy tu bazu za pokročowanje dwurěčneho kubłanja na zakładnej a srjedźnej šuli kaž tež na gymnaziju. Stabilne wobdžělenje na wukubłanju po metodze 2plus je na zakładnej šuli „H. Zejler“ we Wojerecach; wučba serbsčiny so podawa w Kocorowej šuli w Kulowje, na gymnazijomaj Johanneumje a Lessingowym gymnaziju w 5. a 6. lětniku – nažel nic dale. Smy pak za móžnosćemi za zajimowanych dorosćenych a młodostnych pytali a je přez kursy na Horach, w Spalach, Čornym Chołmcu a w Čisku přez serbsku bjesadu nama-kali. Wjeselimy so nad tajkimi iniciatiwami a jako župa dawamy našu podpěru z trěbnymi materialijemi a wuwučowanskim personalom.

Rěč spěchowace naprawy maja tež w přichodže prioritu. Tohodla podpěruje a spěchuje župa z pomocu třěšneho zwjazka tež dale kursy serbsčiny. Trjebamy je, zo bychmy kulturne žiwjenje we Łužicy sćěhować móhli a sami jeho dostojni wuhotowarjo byli. Mamy tež tójšto jednotliwych člonow, kotřiž w našej jězorinje turistam, domoródnym a zajimowanym wopyto-warjam z tu- a wukraja serbsku rěč, tradicije a wuměłstwo njesebičnje zbliža.

Bjerwaldski, Lejnanski, Šibojski a Złokomorowski jězor su nowy domicil tójšto turistam z tukraja a wukraja. Zwěšćichmy pak, zo na informaciskich taflach serbski přeložk faluje. Stajnje a wšudže dyrbymy zamołwitych na dwurěčnosť přeco zaso skedžbnić. Štož njeje z wutrobitej naležnosću, so wot samoho njestawa.

Brigita Šramina

Rucnikarske wiki – 20 lět w Chóšebuzu – přědny raz ze Serbami

Sobotu a njezelu, dnja 30. a 31. januara 2010 su se we Wikowych halach města Chóšebuzu k 20. razu rucnikarske wiki wótmešli. Tencasny iniciator zarědowanja jo była Chóšebuska žarjabnica. Teke lětos jo žarjabnica Sprjewja-Nysa wjeliki spěchowaf rucnikarstwa a z tym rucnikarskich wikow.

Pši tej gózbje jo se lětos teke Zwězk serbskich rucnikarjow a pšedewześarjow k přědnemu razu a ned z někotarymi firmami wobželił. Zgromadnje su člonki wjeleboćnosć rucnikarstwa pokazali.

Pódla su byli: Zaspicka firma Lehnitzkojc za wugótowanje rumnosćow, Škódojski fachowy wikowaf za špun-dowanja Roland Paprott, Heincojc

drastwowa šlodarnja ze Žylowa, Inženjerowy běrow za rolnikarstwo Juro Hanška z Brjazyny, Wjerbańska želarnja za rolnikarsku techniku Reinhard Hänisch a Bago-lic meblowa blidarnja Hync Tšuk z Dešna ako teke z Górneje Łužyce Wenkojc blidarnja z Wotrowa. Woglědarje su we wjelikej lichje pšišli a su se wó nowych pórucenjach informěrowali.

Južo sobotu smy wuwitali Bramborskego ministarja za góspodarstwo Ralfa Christoffersa, Chóšebuskego wušego šoftu Franka Szymanskego, decernenta za kulturu w Chóšebuzu Berndta Weiße, Drjowkojskego šoftu Haralda Altekrügera a Grodkojskego šoftu dr. Klaus-Petera Schulze.

Jadnař Rucnikarskeje komory Chóšebuzu Knut Deutscher je se wósebnje wjaselił, až serbske rucnikarje gromaže wustupuju. Na krotke rozgrono smy mógli teke wuwitaš Wolfganga Wenzke ako sobuzělašerja BVMW (Bundesverband mittelständische Wirtschaft). Dokulaž rucnikarske wiki su tak derje woglědane a wuspěšne za naše člonki byli, smy južo z wjednicu CMT kněni Ženkeroweju wó dalšnem wobželenju powědali. W tom zwisku dožywiju člonki z Górneje a Dolneje Łužyce zgromadnje zaimne a rědne zarědowanja.

Problemy a starosći su wšuzi te same, ale tam a zas spěchujo informatiwne rozgrono mjaszobne rozměše.

Karin Tšukowa

Z komputerom serbsce wuknyć

Hižo w pěstowarni wuknu džěci z modernymi medijemi wobchadžeć. Wot decembra zašeho lěta posrědkuje so w serbskich a w sakskich Witajpěstowarnjach Serbskeho šulskeho towarstwa serbsčina tež z pomocu kompjutera. Mjeńše džěci zeznaja so z barbami, płodami a kwětkami, ze sadom a zeleninu. Trochu starše džěci zaběraja so z pomocu kompjutera z počasami a ptačkami, a w přědšuli kaž tež w horće wuknu džěci na wobrazowce zjawy wobswěta mjez

sobu přirjadować kaž tež molować a ličić. Delnjoserbska wersija so přihotuje. Dokelž wopytuje naše pěstowarnje jenož hišće 32 % džěci z maćernorěčnymi znajomosćemi, 22 % džěci pochadza z narodnje měšanych a 46 % z němskich staršiskich domow, pokročuju swoje wuwjedženja w němskej rěči, wšako je naš zaměr, zo pozdžišo starši ze swojimi džěćimi sobu serbsce wuknu abo rěčne wuwice swojich džěci sej při kompjuteru hrajkajo podpěraja.

Sorbisch am Computer

Seit zwei Jahren sind die Kindertagesstätten des Sorbischen Schulvereins e. V. mit der notwendigen Computertechnik ausgestattet. Eine den unterschiedlichen Alters- und Niveaustufen entsprechende Lernsoftware für Kindertagesstätten in sorbischer Sprache gab es bisher nicht. Aus diesem Grund wurde gemeinsam mit Erzieherinnen und Grundschullehrern die Idee geboren, eine interaktive bilinguale Lernsoftware zu entwickeln, um das spielerische Vermitteln der sorbischen Sprache im frühen Kindesalter durch den Einsatz moderner Medien zu unterstützen.

Die Software wurde in drei Niveaustufen unterteilt:

1. für Kinder, die mit dem Sprachenlernen beginnen,
2. zur gezielten Entwicklung ihres logischen Denkens,
3. zur Vorbereitung der Kinder auf die ersten beiden Grundschuljahre im Hort.

Autoren der interaktiven Lernsoftware sind Felicitas Krahle und Jan Krahle, der im Auftrag des Sorbischen Schulvereins auch für die technische Umsetzung verantwortlich zeichnet. Ergänzungen und Hinweise werden bis zum Frühjahr eingearbeitet. In Vorbereitung ist die niedersorbische Version.

Ludmila Budar,

Vors. des Sorbischen Schulvereins

W pěstowarjach Serbskeho šulskeho towarstwa podpěruja wuknjenje serbsčiny z komputerom.
Foto: Wowčerjowa, SŠT

Bibliotekarka - pomoc za nas

Weronika Żurowa w Dolnosersbskej biblioteci w Chóšebuzu

Foto: Helmut Matik

Spěchowańskich programow za žělo-
we městna znajomy něnt južo wjele.
Ten program „komunal-kombi“ tra-
jo za kuždego 3 lěta. Ako zapisane
towaristwo ma župa Dolna Łužyca
móžnosć samostatnje pšosbu za no-
wy program wótědaš. Se dokradn-
je informěrowaš wó wuměnjach
jo se za mnjo wuplašiło, dokulaž jo
pódpěra komunow za koko-městna
wšůzi hynac. Město Chóšebuz take
iniciativy wjelgin spěchujo, nic jano
z pjenjezami. W lěse 2008 smy pro-

blem wobsajzenja žělowego městna
w našej dolnosersbskej bibliotece w
Chóšebuzu měli. Biblioteka jo wo-
blubowany informaciski centrum wó
Serbach za wuknikow, ceptarjow, za
žišownice, za studentow, gósći z blis-
ka a zdaleka a se wě, teke za našych
člonkow a drugih zajmcow.

Biblioteka, žož nichten njejo, kenž ma
cas za cytarja, jo jano archiw. Wót 1.
nowembra 2008 jo Weronika Żurowa
nowa bibliotekarka w Chóšebuskej
Serbskej domje. Jo glucna, až jo
dostała take ředne a zajmne žělo za
tši lěta. Wóna se wjelgin procujo wó
nałożowanju dolnosersbskeje řěcy.

Lětosa som dostała wót towaristwow
žycenje, jednu zagronitu za serbske
drastwy zasajšiš. Zgromadnje z
fachnikami w měsćanskem wótželu
za socialne smy pšawu drogu nama-
kali. Anett Marchlewitzowa žěla južo
wót 1. septembra 2009 za našu župu
ako drastwowa zagronita našych to-
waristwow, za Nimsko-serbski an-
sambel Žyłow, rejowański ansambel
„Pšijašelstwo“ a snaž teke za druge,
gaž jo žycone. Wóna njejo žedna kon-
kurenca za serbskich šlodarjow, ale to
zgromadne žělo mjazy wšakorakimi
serbskimi zajmcamy natwarijo skerjej
notne seši.

Karin Tšukowa

Wjesole jutry!

**Džakowano člonam Towarstwa k ha-
jenju regionalneje kultury srjedźneje
Hornjeje Łužicy (foto) móžeja wopy-
twarjo we Wjesnym hotelu w Nowej
Łuce debjerkam a debjerjam jejkow
stajnje kónc tydzenja bołmončku při
jich wumělskej zaběrje přihladowač.
Lětsa přewjedźechu jutrowne wiki w
Nowej Łuce hižo 19. raz.**

**Wjace hač 2.300 wopytwarjow zli-
čichu dnja 27. a 28. februara na 19.
wikach serbskich jutrownych jejkow
w Budyskej Serbskej domje, kotřež
bě zaso Spěchowanski kruh za serbsku
ludowu kulturu organizował.**

Text a foto: Ulrike Herzger

Poskitk přenocowanja

Pensija Betel poskićuje dobre, jedno-
re přenocowanje w Praze, a to mjez
měšćanskimaj džělomaj Vinohra-
dy a Vršovice (za Narodnym mu-
zejom). Pensija je wuhotowana ze
stwami z dwěmaj, třomi a štyrjomi
ložemi. Džěci přenocuja tam dar-
motnje resp. za potuńšenja. Ze Stare-
ho města dóstanjeće so do pensije z
tramwajku resp. metro za něhdže
30 min. Někotryžkuli Serb je tam
hižo přenocował. Nawodnica Hele-
na Pichová dalšich Serbow w swo-
jim domje rady wita. Nadrobnosće
zhoniće pod internetnej adresu: www.penzionbetel.cz abo pod telefoniskim
čísłom resp. adresu: Penzion Betel,
Ekumenická rada církvi v České re-
publice, Donská 5, CZ-110 00 Praha
10, Tel: 0042 0776 181 182, e-mail:
info@penzionbetel.cz

Nowy internat Serbskeho gymnazija Budyšin

Do zymskich prózdnin mějachu šule-
rjo internata serbskeho gymnazija
swój domicil hišće w domje na Alber-
ta Schweitzerowej droze.

Hnydom na přěnim dnju po próz-
dninach, 22. februara, pak začahnychu
do nowonatwarjeneho internata
w Serbskim kubłanskim a zetka-
wanskim centrumje Budyšin na Li-
stowej. Přistajene kubłarki Řěčneho
centruma WITAJ Gerlind Šubertowa,
Sabina Hrjehorjowa a Weronika Bu-
lankowa mějachachu při přěcahu ruce
połne džěla. Njedyrbjachu jenož kisty
nosyć a stwy zarumować, ale dyrbja-
chu so tež ze wšitkimi nowymi tech-
niskimi připrawami wěstoty, tepjenja,
sanitarnich rumnosćow a kuchnjow

zeznajomić. Wjeselo nad modernym
twarom a rjanymi rumnosćemi pak za-
runa wšu prócu. Šulerjam steja nimo
bydlenkich stwow tež wólnočasne
rumnosće k dispoziciji kaž klubow-
nja, mały sportowy rum, billardowa
rumnosć a stwy za zwučowanja, tež z
hudźbnymi instrumentami. Wosebitu
atmosferu internatneho domu twori ze
škleńčanej třěchu začinjeny swětłowy
dwór. Někotre tydzenje změja šulerjo
a kubłarki hišće tróšku njeměra po-
slednich twarskich a zahrodniskich
džělow dla. Po tym pak přihotuja so
na swjatočne wotewrjenje internata
a na džen wotewrjenych duri. Termi-
naj tuteju podawkow so hišće sčasom
wozjewitej.

dr. Beata Brězanowa

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywownego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske měnjenja njekryja so na kóždy pad z měnjenjom wudawaćela. Redakciski kónc: 01. 03. 2010
wudawaćel/Herausgeber:

redakcija/Redaktion:

lektoraj/Lektoren:

zhotowjenje/Herstellung:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de
Borbor Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

Claudia Knobloch • čišć/Druck: Serbska čišćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen
„Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije